

MAGYARAI

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.T.
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

Daladier miniszterelnök rádióbeszédben összetartásra hívta fel a francia nemzetet

Figyelmeztetett a suttogó-propaganda veszélyére. Franciaországban a multban lehetett kommunistának lenni, vagy a Németországhoz való közeledést akarni — mondotta —, de most már bűn a Moszkva és Berlin felé tájékozódás

Párizsból jelentik: Daladier francia miniszterelnök hétfőn este rádióbeszédet mondott. Ebben összetartásra hívta fel a francia nemzetet. A továbbiakban heves támadást intézett a nemzeti szocialista rendszer ellen és kijelentette, hogy Franciaország teljes nyugalommal vállalja magára a legnagyobb áldozatokat is. Hogy a totális háború még nem fejlődött ki teljesen, ez — szöveg szerint — csak a francia hadsereg szilárd falának köszönhető. A totális háború hatalmas anyagi és fegyveres felkészültséget tesz szükségessé. Ezután minden franciának olyan életet kell élnie, mint azok a katonák, akik az első vonalban küzdenek. A mögöttes országrészek lakosságának teljesítő képessége és áldozatkészsége nem maradhat a katonáké mögött.

— Az ellenség — folytatta Daladier, — arra számít, hogy megbontja sorainkat. Ez nem fog neki sikerülni.

Daladier ezután éles szavakkal fordult a kommunisták ellen, azzal vádolva őket, hogy Moszkva utasításaihoz hiven tulajdonképpen az ellenség érdekeit szolgálják. A német-francia közeledés eszméje — ugymond — magasztos, de ma, a mai körülmények között nem lehet beszélni róla. Figyelmeztetett ezután a suttogó propaganda veszélyére. Rámutatott arra, hogy ez csak a hibákat és rossz oldalakat élezi ki, az eredményeket azonban nem látja meg.

— Nekünk, franciáknak — folytatta Daladier — erőseknek kell lennünk és minden

nappal jobban meg kell sokszoroznunk a katonaság részére rendelkezésre álló eszközöket. A figyelmeztetés és bizalom feltétlenül szükséges a győzelemhez. Ezt a háborút meg kell nyernünk és meg is fogjuk nyerni. De a győzelem nem lesz pusztán a fegyverek győzelmé. Ez a háború az emberi szabadságért folyik. Franciaországban lehetett kommunistának lenni és törvényes dolog volt azt akarni, hogy Franciaország a szovjet barátságában egyesüljön, a béke érdekében törvényes dolog lehetett a Németországhoz való közeledést akarni, de bűn volna a mostani körülmények között, ha valaki alávetné magát a Berlin, vagy Moszkva parancsának. Erre a bűnre lesújtunk és le is fogunk sújtani könyörtelenül. A veszedelemmel szemközt egy szempillantás alatt szakítunk mindazokkal, akik el akarják árulni Franciaországot.

A francia radikális pártcsoporthoz egyesülése.

Belgrádból jelentik: Lapjelentések szerint néhány nap óta tárgyalások folynak valamilyeni radikális pártcsoporthoz egyesítéséről.

Amerikaiak menekülése a háborús Európából.

Rómából jelentik: A Stefani-iroda jelentése szerint a háború kitörése óta 90 ezer amerikai tért vissza Európából. Még tízezer amerikai várnak a megszállt területekről, elsősorban Lengyelországból.

Az Északi-tengeren német repülőgépek megsemmisítettek hét felfegyverzett kereskedelmi hajót és két őrnaszádot, s lelőttek egy vadász repülőgépet

Torpedótalálat ért egy dán és egy norvég hajót

Berlinből jelentik: A német légi haderő az Északi-tenger felett január 29-én megtámadott ellenséges hadihajóktól kísért kereskedelmi hajókat és előőrszázadokat. Noha az ellenséges léghárító tüz a lehető legerősebb volt és az ellenséges légi haderő vadászkötelékeket is harcha beesátott, a németek hét ellenséges felfegyverzett kereskedelmi hajót és két előőrszázadot megsemmisítettek. Hartlepoolnál a németek lelőttek egy ellenséges vadászrepülőgépet. A német repülőgépek sértetlenül tértek vissza kiindulási helyükre.

Londonból jelentik: Az idevonatkozó angol jelentés mindössze annyit említ, hogy a németek kilenc hajót megtámadtak és felsorolja a hajók neveit.

Londonból jelentik: Az England nevű dán gőzöst és a Hosanger nevű norvég hajót, melyek mindketten angol hadikísérettel utaztak, német tengeralattjárók elsüllyesztették. Az England egy emberét és a Hosanger három emberét a kisérő angol hajó mentette meg.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

A németek fehér könyve a népkisebbségikérdésről

VIII.*

Az események követésében eljutottunk odáig, hogy 1937. június 18-ikán a német kormány egy szövegtervet küldött a varsói német nagykövethoz, s a szövegterv a népkisebbségvédelmi kölcsönös kijelentések pontjaira tett javaslatot. Amint múltkor közlésünkben írtuk, Beck lengyel külügyminiszter június hó 6-ikán közölte, hogy kormánya hajlandó ilyen ünnepélyes jellegű kijelentés tartalmáról és formájáról tárgyalni. Beck külügyminiszter azonban közben éppen romániai látogatáson volt együtt Moszcicki államelnökkel. A varsói német nagykövet 1937. június 24-ikén jelenti, hogy csak ezen a napon tudta átnyújtani Becknek a német szövegtervet. (A szövegtervet előbbi cikkünk ismertette.) A lengyel külügyminiszter — a német jelentés szavai szerint — „fenntartva a közelebbi megvizsgálást, a javasolt szöveg bevezető részére azt mondotta, hogy azzal egyetért. A szöveg tartalmának egész anyagára vonatkozóan azonban úgy nyilatkozott, hogy rámutatott a nehézségekre, melyek itt a zsidó kisebbség miatt állhatnak elő. Egyébként kijelentette, hogy az illetékes ügyosztályokat sürögő tanulmányozásra hívja föl, s minden szükségesnél késedelmet el akar kerülni.”

Az idő most már igen gyorsan közeledett az 1937. július 15-ikéhez, vagyis ahhoz a naphoz, melyen beállott a felszülézi német-lengyel egyezmény lejáratá. Az egyezményben a német állampolgárságért jelentkező lengyel határbeli lakosok részére is tartózkodási jog volt biztosítva, hogy kellő idejük legyen birtokaik értékesítésére, vagy éppen azok megtartására is, ha tényleges áttelepedésüket és a német birodalomban való elhelyezkedésüket nem tudják kellően biztosítani. Az egyezmény erre vonatkozó részét mintegy 8000 optáns vette igénybe. Az egyezmény gazdasági rendezéseiről folyó tárgyalásokban a lengyelek ezt a tartózkodási jogot nem voltak hajlandók megadni, s felévi határidőt kívántak megszabni az összes német optánsok távozására. A német külügyminiszter június 24-ikén még szövegtervet a berlini lengyel nagykövet előtt, hogy ez a lengyel javaslat igen szűkszívű, s megint több ezer németet tesz otthontalanná, ami a német-lengyel viszony szívélyességét nem nagyon mozdítja elő. Mégis ebben a tekintetben nem sikerült a lengyeleket méltányosabb álláspontra hangolni.

Jött július 15-ike s a lengyel sajtó diadalmas hangon írt az egyezmény alóli felszabadulásról. De egyúttal arról is, hogy bár az egyezmény a lengyel felszülézi területen a németek gazdasági és szellemi birtokállományát védeni kívánta, mégis az egyezmény 15 éve alatt milyen sikerrel járt az illető területen a lengyelesítés, illetve a németellenítés. És már július 16-ikán a lengyel országgyűlés elé négy törvényjavaslatot terjesztettek elő soronkívüli megszavazásra. Egyik a felszülézi nyelvhasználati jogra vonatkozott, hogy t. i. ezután csak a bíróságok előtti tárgyalásokon használhatják a német felek a maguk anyanyelvét. Másik törvény arról rendelkezett, hogy Felsőszüléziában megszűnteti a Pless herceg hitbizományát, mely nagyobb erdősegeket és mezei birtokokat foglalt magában, s több ezer német.

* Előbbi közlemény a „Magyar Lapok” január 28-iki számában.

lédnak adott a mezei és erdei gazdálkodásban foglalkoztatást. A harmadik törvény a földreformnak olyan nagyobb ütemben való végrehajtását írta elő a felszüléziai területen, amelyen a nyugati határszél egyéb tartományaiban (Pozenben és a pomerániai korridorvidéken) évről-évre megisméltődött a német földvagyon rovására. A negyedik törvény az állam javára való pénztartozásoknak földbirtokban való kényszermegváltását írta elő Pelsőszüléziára nézve.

A népkisebbségvédelmi német javaslat idejében való elfogadása helyett lengyel részről inkább azt tartották szükségesnek, hogy még idejében bizonyos bevégzett tényeket hozzanak létre. A felszüléziai egyezmény július 16-ikán már lejárt, helyébe még nem jött létre a pótlásul szolgáló német-lengyel kölcsönös kijelentés. Tehát ez az időköz jogilag is alkalmassá vált, hogy amit a multbeli jogi szabályok alatt nem lehetett végbevenni, s amit a jövőbeli kölcsönös kijelentés irányelvei erkölcsileg nem engednének meg: abban hirtelen elintézésük történnének. A törvényhozás jogilag kifogásolhatatlan alapot teremthetett erre abban az üres időben, ami a multbeli és jövőbeli rendelkezések közé átmenetileg közbeékelődött. Az ilyen jelentőségű négy sürgős törvényt a lengyel országgyűlés már július 30-ika előtt megszavazta. Sőt a nyugati határszél, úgynevezett szüléziai vajdaság, melynek tartománygyűlése szintén törvényeket alkothatott a maga területére vonatkozó érvennyel, szintén ebben az időközben az egyházi viszonyokra hirtelen új törvényt hozott. Ez a tartományi törvény elvette az egyházak leglényegesebb önkormányzati jogait, s a papválasztást is a vajda (a Nyugati Szövetség vezéréként dolgozó Grazinski) befolyása alá vette.

Moltke varsói német nagykövet 1937. július 30-ikán mindezeket szemrehányóan szóváltotta Beck külügyminiszter előtt. Rámutatott, hogy az említett országgyűlési, illetve tartománygyűlési törvények mind olyan bevégzett tényekre törekvések, melyek a tervezett német-lengyel kölcsönös kijelentés elveinek ellene mondanak. A lengyel sajtó július 15-iki diahalmi kitérésében a kormány sajtó is élénken résztvevő, s ez is hangoztatta a felszüléziai németelleni politika sikerén a maga örömet. Az azóta hozott hirtelen törvények „virágcsokra” pedig bizonyítják, hogy amikor a lengyel közszellem szuverénnek és nemzetközi kölésektől szabadultnak érzi magát, akkor nem nagylelkű a népkisebbségek iránt. Pedig Beck külügyminiszter korábban azt állította, hogy a lengyel hatóságok csak azért szűkkeblűek a népkisebbségek iránt, mert gyűlöletes előítűk, ha nem a maguk jóakarata szerint, hanem a nemzetközi szabályokhoz kötve kell határozniok.

Felemlítette Moltke az úgynevezett „konitzi bünpör”-t is, mely egyik kirívó példája annak, hogy a németellenes hangulat a birói eljárásokba is bevonult. Két öreg földbirtokosnő, akitől földbirtokait elvették, a maga parkját kívánia kertészeti célokra átalakítani. A fák kivágására és a talaj újszerű megművelésére 20 német munkanélküli ifjút alkalmaztak munkásnak; azért németet, mert maguk is németek voltak. A lengyel közigazgatási hatóságok ezt a munkába fogadást úgy minősítették, hogy ez nem egyéb, mint német birodalmi mintára munkástábor szervezése. A közigazgatási följelentésre a két öreg földbirtokosnő és a 20 német munkanélküli összesen 15 évi és 11 hónapi elzárásra ítélték. Moltke még felemlítette, hogy az országgyűlési és tartománygyűlési tárgyalásokon is milyen robbanó kitéréssekkel nyilatkozott meg a németellenes szellem, ami mégse egyeztethető össze az 1934-ik évi német-lengyel jószomszédági egyezmény szellemével. A német nagykövet mégis reményét fejezte ki, hogy a népkisebbségvédelmi kölcsönös kijelentés valami fordulatot hoz, s hogy e kijelentés közzététele után például a földreformot és a határozóna-rendeleteket nem fogják a németellenes céljaira használni.

Beck külügyminiszter mentegelőzve válaszolt. Ami a hirtelen törvények dolgát illeti, nézve fejtette, hogy azok meghozatalá-

nak azért nem állott ellen, mert „jobbnak tartotta, ha a miniszteri székből való távozását ki nem kényszeríti”, hiszen csak így vált lehetségessé, hogy a sovínisták sokkal messzebb menő követeléseiivel szembeállhasson. Aztán még hozzátette: „Ha most egyszer nyugalom tud beállani, majd később könnyebb lesz, hogy nyomást lehessen gyakorolni a kisebbségi politika bölcsőbb irányú kialakulására.” Etekintetben ő is jó halást vár a tervezett kisebbségvédelmi kölcsönös kijelentéstől, ez jó alap fog lenni egy okos kisebbségi politikához. Mindenesetre előfeltétel, mondotta Beck, ha mindkét kormány azon fáradozik, hogy a kijelentésben foglalt jóakaratot tényleg meg is valósítsák. Ő a maga részéről gondoskodik, hogy ez Lengyelországban megtörténjen, ugyanez áll a miniszterelnökre és a löbbi szakminiszterekre nézve, akikkel ő a kérdést már behatóan megbeszélte. (Moltke német nagykövet jelentése Varsóból 1937 július 30-ikán.)

Vége 1937 augusztus 27-ikén Moltke nagykövet távirattal jelenti Berlinbe, hogy Beck külügyminiszter a kisebbségvédelmi kijelentésre nézve a német formulát elfogadta. A távirat még a következőket mondja: „Beck úr ismét aláhúzta a megegyezés politikai és gyakorlati jelentőségét, melytől remélni lehet, hogy a kisebbségi kérdés területén a feszültség feloldását fogja hozni. Eppen ezért nagy súlyt helyez arra, hogy a közzététel csak akkor történjen meg, ha a miniszterelnök, ki egyidejűleg belügyminiszter is, külföldi utjáról hazatér; akkor a közzététel a lengyel közélet számára nagyobb fontosságu fog lenni. Különben ő (Beck) már tájékoztatta a miniszterelnököt, ki általánosságban hozzájárulását nyilatította, s így az ő részéről valami változtatás iránti kívánalmat nem lehet várni. Beck úrral szemben kifejeztem, hogy a közlemény jelentőségéről való felfogását osztjuk. A további beszélgetés folytán újból rámutattam, hogy a határozóna-rendeletnek vagy az agrárreformnak németellenes fordítása a közleménnyel össze nem egyeztethető. A közzététel időpontjával egyelőre a jövő hét szerdája van kilátásban.”

Azokban a jövő hét szerdája előtt még egy bomba becsapott. A Grazinski vajda főnöksége alatti szüléziai tartománygyűlés augusztus hó 30-ikán, hétfőn soronkívüli tárgyalással egy iskolatörvényt szavazott meg, mely a népkisebbségek iskolajogát teljesen kétségessé tette. Erre maga a német kormány kérte, hogy a kisebbségvédelmi kijelentés közzétételével várjanak, míg a tartománygyűlési iskolatörvényről is át tanulmányozás után nyilatkozhat. Szeptember 7-ikén aztán a varsói német nagykövet közölte Beck külügyminiszterrel, hogy a szüléziai tartománygyűlési törvény a kiadandó kisebbségvédelmi nyilatkozatnak úgy a tartalmával, mint a szellemével teljesen ellenkezik. A nagykövet e közlése eredményéről még szeptember 7-ikén táviratban jelentette, hogy Beck külügyminiszter előterjesztésére a lengyel miniszterelnök a szüléziai vajdaságot visszaközö eljársára utasította.

E távirat után Moltke nagykövet még aznap a következő jelentést küldötte: „Varsóba való mai visszaérkezésem után Beck úrral

azonnal hosszabb megbeszélés volt, melynek lefolyásáról távirati jelentést küldtem. Az a benyomásom van, hogy Beck úrnak a vajda által előkészített iskolatörvényről nem volt előzetes tudomása. Egyebekben a miniszterelnök közbelépése olyannak mutatkozik, mely megfelelő óvintézkedésként fog hatni, hogy a törvényt összhangzásba hozzák a megállapított kisebbségvédelmi kijelentéssel. Nyilvánvalóan Grazinski vajda szabotáló kísérletéről van szó, aki — mint ahogy különböző jelekből megfigyelhetjük és ahogyan joltájékozott oldalról is megerősítik — minden emeltyüt mozgásba hozott, hogy megakadályozzon bármiféle kisebbségvédelmi megegyezést, mert ez az ő radikális németellenes politikáját zavarná.”

A szüléziai iskolatörvény „összhangba hozatala” aztán további heteket vett igénybe. Így csak 1937. november 5-ikén következett be a kisebbségvédelemről szóló kölcsönös államnyilatkozat közzététele. A közzététel bizonyos ünneplésséggel is történt. Ugyanezen a napon úgy a német, mint a lengyel államfő fogadta a lengyel, illetve a német kisebbségek vezetőit, s külön kihangsúlyozta előtűk a közzétett nyilatkozatok jelentőségét. Hitler kancellár még utalt arra, hogy a lengyel népcsoport javára is a német kormány biztosította a munkát, kenyeret, s a művelődési szervezkedést és iskolákat. A német kormány törekvése az, hogy a lengyel népcsoportnak a német állammal való együttélése összhangos legyen és belső békéjű. A lengyelországi németekkel való jóbánás mód, különösen az ő munkához való joguk és otthonföldjükön való biztos megmaradásuk elősegíti a németországi lengyelek biztonságát is. Moscicki lengyel államelnök viszont a kisebbségvédelmi nyilatkozat fölötti örömen kívül még annyit mondott, hogy a német kisebbség „továbbra is számíthat érdekei barátságos kezelésére.”

Ugyanezen a napon a varsói német nagykövet még egy emlékeztető följegyzést („aide-memoire”-t) adott át Beck külügyminiszternek. Ez az okmány kifejezi a várakozást, hogy a kisebbségvédelmi nyilatkozat után Lengyelországban megszűnik a német népcsoport alafokozó megkülönböztetése, különösen a földreform és a határozóna-rendelet németellenes alkalmazása, s a német munkások és alkalmazottak elbocsátása. A szüléziai vajdaság legutóbbi rendszabályaira való tekintettel a német kormány elvárja, hogy iskolai és egyházi téren a német népcsoport helyzetét nem rosszabbítják. Kívánja a lengyel sajtóra és a Nyugati Szövetségre megfelelő befolyás gyakorlását, hogy a népkisebbségvédelmi nyilatkozat célja elérhető legyen. Javasolja, hogy a két állam megbízottai között szabályszerűen megisméltődő megbeszélések legyenek a kisebbségvédelmi nyilatkozat által tárgyalt kérdésekben.

Ennyire tehát el lehetett jutni, hogy a két állam között bizonyos kisebbségjogi megegyezés létrejött. Egy kissé kínos volt a tetőre jutás és a német aide-memoire bizonyítja, hogy még ezen a tetőn is nem volt egész biztos a kilátás. De ennél többre aztán mégse jutottak. Sőt azonnal megindult a tetőről való alácsúszás, ami mindinkább alázuhanássá változott. Erről az eseményfolyamatról majd következő alkalommal hozunk ismertést. (b. p.)

135 ezer kilogram szinaranya van a Román Nemzeti Banknak

Tizenhétézer kilóval növekedett az aranykészlet az elmúlt évben

Bucurestből jelentik: A jegybank hivatalos kimutatása szerint a szinaranykészlet az elmúlt évben 16.700 kilóval 135.350 k-ra emelkedett. — Eképpen a Nemzeti Bank aranykészletének értéke az 1939. év végén 20.754 millió leire rug. Jellemző, hogy 1938-ban csak 5801 kgr aranykészlet mutat fel a jegybank elszámolása.

Az aranykészlet hatalmas arányú növekedése tette lehetővé, hogy noha az elmúlt évben a for-

galomba lévő bankjegymennyiség kerekén 15 millió lej el szaporodott, a lei-banjegyek aranyfedezete nem csökkent.

A jegybank mult évi bruttó-nyeresége 582 millió lei volt, szemben az 1938. évi 368 millió lejjel. A Nemzeti Bank bruttó nyeresége tehát több, mint 200 millió lejjel növekedett. Valószínűnek tartják, hogy a jegybank emelni fogja a részvényeseinek adandó osztalékot.

(Tudósításunk folytatása az 1-56 oldalról).

Száz év előtti rossz időjárás Angliában.

Rómából jelentik: A Stefani-iroda londoni jelentése szerint a rendkívüli rossz időjárás továbbra is súlyos károkat okoz Angliában és olyan nehézségeket idéz elő az ország életében, amire 1815 óta nem volt példa.

Német területre tévedt egy svájci katonai repülőgép.

Berlinből jelentik: A svájci hadsereg vezérkara közli, hogy január 26-án a rossz időjárás viszonyok miatt egy svájci katonai repülőgép elvesztette a tájékozódást és délután 4 óra 30 perckor német terület fölé jutott. A repülőgép csak két percig volt a határon túl és haladéktalanul visszatért svájci területre.

Anglia tervei a holland, belga és portugál gyarmatbirodalmak nyersanyagainak birtokba vételéről.

Berlinből jelentik: A *Nachtausgabe* különtudósítója bizonyos amszterdami diplomáciai helyre hivatkozással értesülést közöl Anglia terveiről a semleges országokkal kapcsolatban. Eszerint Anglia birtokba akarja keríteni Hollandia, Belgium és Portugália gyarmatbirodalmának nyersanyag- és segédforrásait. Angol és

francia ellenőrzés alá akarja vonni a semleges államok tengeri kereskedelmét és hajózását és a semlegesektől olyan kereskedelmi egyezményeket akar kikényszeríteni, melyek keretein belül megszabhatja ezek nyersanyag- és élelmiszerigényeit. A lap végül megállapítja, hogy a semlegesek csak úgy védelmezhetik meg szabadságukat, ha egységes tömbe tömörülnek.

Grippa előjelek!
 Lehangoltság, fej és végtag-fájdalmaknál, azonnal
ASPIRIN
 TABLETTÁT
 csak a Bayer kereszttel!

A romániai petroleum a diplomáciai harc középpontjában

A Curentul vezércikke a petroleum szabad értékesítéséhez fűződő román gazdasági érdekekről

A *Curentul* legutóbbi számában *Pamfil Seicaru* érdekes vezércikkben fejt ki a román álláspontot a petroleum-háboru kérdésében.

— A román petroleum, — írja — a diplomáciai harc középpontjába került. Szükség van tehát felvilágosító magyarázatokra, hogy megértsék az ügyben elsősorban az érdekeltek, miről is van szó? Az érdekeltek pedig mi vagyunk románok. Néha egy ország természeti kincsei nemcsak örömeinknek, hanem bajoknak is lehetnek okai.

— Kétségtelen, hogy amilyen mértékben nagyobb és nagyobb szerepet játszik a petroleum, ugyanoilyan mértékben válik az országunk egyre komolyabb jövedelmi forrásává. Minthogy pedig a petroleum a repülőgépek, tankok, gépkocsik számára nélkülözhetetlen, a petroleumot termelő államok politikai és katonai érdekek célpontjaivá válnak. Ha a háborút viselő államok valamelyikének kevesebb petroleuma van, mint amennyire szüksége volna, kénytelen lesz csökkenteni harci repülőgépeinek, tankjainak, gépkocsijainak stb. számát.

— Angliának és Franciaországnak — tekintettel a Földközi-tengeri biztonságra — rendelkezésére áll Irak petroleuma, nem is beszélve az észak- és délamerikai petroleum behozatalának lehetőségeiről. Németország számára azonban a petroleum-kérdés megoldása a Romániából, Szovjet-országból és Galiciából történő behozatalban rejlik. Minthogy azonban az Oroszországból való szállítás a nagy távolságok és a szervezatlenség miatt nehézségekbe ütközik, természetes dolog, hogy a németek nagy súlyt fektetnek a román petroleumra. Az első intézkedés az volt, hogy az angolok összevásárolták a vontató és uszályhajókat, amelyek így télenességre vannak kárhoztatva a háboru egész tartamára. Aztán azok a petroleumtársaságok, amelyek angol vagy francia tőkével és vezetéssel dolgoznak, fokozatosan csökkentették termelésüket.

— Logikus dolog, hogy a termelés mértéke a fogyasztástól függ. Minden termelő igyekszik kihasználni a kedvező körülményeket vállalatának növelésére, a termelés fokozására, termelvényeinek minél nagyobb arányú forgatásához. Mivel a petroleum nagy ke-

resletnek örvend — s figyelemmel arra is, hogy Románia Európában az egyetlen petroleumtermelő semleges ország, — éppen azért a mai viszonyok kereskedelmi számítás szerint kiválóan alkalmasak arra, hogy minél intenzívebb termelést folytassunk, minél többet adjunk el s ezzel tápláljuk és elősegítsük az állam költségvetését éppúgy, mint a nemzetgazdaság fejlődésének ütemét. Vagy talán tegyük el petroleumunkat jövőre? Tartalékoljuk 1990-re?... Ismeretes azonban, hogy a tudomány nagy előrehaladást tett benzinnel más anyagokból való előállítás tekintetében. Szakírók már a petroleum jelentőségének hanyatlásáról is beszélnek ezzel kapcsolatban. Kétségtelen, hogy előbb-utóbb megtalálják a megoldást a petroleum pótlására, annál is inkább, mert a háborus szükségletek sürgetik ezt. Tehát semmi célja nem lenne annak, hogy petroleumot tartalékoljunk.

— Viszont szó lehetne arról, hogy petroleum-kincseinket tulajors iramban használjuk ki. De az utolsó évek számadatait figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy termelésünk nemcsak nem növekszik, hanem ellenkezőleg csökkenőben van. Ez tehát nem lenne gond számunkra. Azt a megfigyelést tehetjük azonban, hogy a petroleumtermelés befektetett tőkék más célokat kezdenek szolgálni. Vajjon a román állam lehet-e közömbös e célok megvalósításával szemben? Megengedheti-e a román állam a felségjogaiba való beavatkozást, mikor nyilvánvaló, hogy egy termelési ágban a gazdasági szempontok helyett politikai szempontok kezdenek érvényesülni? A petroleum a mi számunkra pénzértéket jelent. Értékesebb mint akármilyen büszke és szilárd valuta. A petroleum a mi fekete aranyunk. Szükségünk van rá, hogy megszervezzük honvédelmünket, hogy felszereljük iparunkat; szükségünk van rá, hogy tápláljuk költségvetésünket és egész nemzetgazdaságunkat. Tehát abszolút szükségesség, hogy növeljük petroleumtermelésünket.

— A román állam éveken át különös támogatásban részesítette a petroleum-ipart, hogy megkönnyítse számára a külföldi piacok meghódítását, hogy a román petroleum kiállhassa a versenyt a mexikói és venezuelai petroleummal. Most itt van a kedvező pillanat, hogy

visszanyerjük mindazt, amit befektettünk, mert most végre keresettek vagyunk. És im, most a hadviselő politikai és gazdasági megoldásai lépnek közbe.

— Feltesszük a félénk kérdést: Vajjon nincsenek nekünk is gazdasági és katonai szempontjaink, amelyekért harcolni jogunk van? És a román érdekek nem mindennél előbbrevalóbbak ebben a küzdelemben? Ki meri ezt mondani, hogy most más rendszer kényszeríthető reánk: kereskedelmi szabadságunk betiltásának rendszere? Vajjon megakadályozhatja-e valaki Angliát és Franciaországot abban, hogy bármilyen mennyiségben vásároljon petroleumot? Mi nagyon örvendünk az ilyen vásárlóknak. A petroleum-háboru egyetlen területe tehát csak kereskedelmi lehet. Vajjon megteheti-e valaki, hogy a mi kivitelünket ellenőrizze? Ez súlyos hátrányokat jelentene számunkra. A kereskedelem szabadsága, a nemzetgazdaság szabadsága, politikai szuverenitásunk a román állami lét lényegét jelenti.

Egy amerikai kőolajmágnás két óras megbeszélést folytatott Göringgel.

Washingtonból jelentik: Roosevelt fogadta Torkhield Rieber kőolaj-iparmágnást, aki Hollandiából és Németországból tért vissza. Németországban két óras megbeszélést folytatott Göringgel. A Roosevelt és Rieber között lefolyt beszélgetésről semmi sem szivárgott ki. Roosevelt felesége kijelentette, hogy az idő még nem érett meg arra, hogy az USA-kormány békeközvetítő kísérletet tegyen.

Február 1-től változik a külföldi telefonbeszélgetések díja

Bucurestiből jelentik: A Telefontársaság közli, hogy a külföldi telefonbeszélgetések díjaiban 1940. február 1-től kezdődően egyes módosítások lépnek életbe. Ezeknek a módosításoknak oka az, hogy egyes beszélgetéseket más utakon kell lebonyolítani, továbbá az, hogy változott az egyes államok pénzeinek és az átváltási alapul szolgáló aranyfranknak értékviszonya.

Olténiai kereskedőket telepítenek a határszéli városokba

Szatmár. Saját tud. Tisca Emil bankigazgató, a kereskedelmi és iparkamara elnöke az Arutözse közgyűlésén beszámolt azokról az indítványokról, amelyeket a kolozsvári minisztertanácsban tett. Elsősorban kérte a halmi határlomág megnyitását. Rámutatott arra az óriási veszteségre, amelyet a vasuti közlekedés beszüntetése az északi országrész iparának és kereskedelmének okozott. Az elmök ezután a határvidék iparának és kereskedelmének elromosítására vonatkozó javaslatáról számolt be. Kértem — ugymond — hogy a kormány a lehető legrovidebb időn belül Brassó, Szeben és Fogaras vidékéről, valamint Olténiából román kereskedőket telepítsen erre a vidékre.

Az itt született románság ugyanis nem foglalkozik kereskedelemmel. A kormány ezt a javaslatot is nagy megértéssel fogadta és megígérte annak mielőbbi tanulmányozását — fejezte be beszámolóját a szatmári kereskedelmi és iparkamara elnöke.

A nagyváradi városháza felvilágosító közleménye az áruzsoratórvény alkalmazásáról

Kiket tekintenek nagykereskedőknek?

(Második közlemény)

A kereskedőket és mindazokat a személyeket, akik közszükségleti cikkeket nyilvánított termézetes vagy gyári termékeket vásárolnak, hogy nagyban bocsássák elárúsításra, még abban az esetben is ha az árunak egy részét kicsiben adják el, nagykereskedőnek tekintik, függetlenül attól, hogy milyen formában kapják a termékeket. A kereskedelemnek ezt a módját csak a nemzetgazdasági miniszterium külön engedélyével gyakorolhatják.

A nemzetgazdasági miniszterium megadja az engedélyt a közszükségleti cikkeket áruzó jelenlegi nagykereskedőknek, ha az üzérkedést ellenőrző központi hivatalhoz kérvényt nyújtanak be, amelyben igazolják, hogy a törvény megjelenésekor folytatólagosan üzték ezt a kereskedelmet.

A kereskedőknek a mindazoknak a személyeknek, akik ezt a kereskedést üzik, a következő kötelezettségeik vannak.

Az árukészlet kimutatásának feltételei.

1. Igazolvány ellenében benyújtando beadványban vagy ajánlott levélben feltüntetni a közszükségleti cikkeket nyilvánított vagy a fővőben annak nyilvánított áruk mennyiségét és pedig ugy azokat, amelyek raktáralkban vagy üzleteikben, valamint azokat, amelyek vámolás vagy szállítás alatt vannak.

2. Kötelesek minden hó 1-én és 15-én a nemzetgazdasági miniszterium üzérkedést ellenőrző központi hivatalához benyújtani a közszükségleti cikkeket nyilvánított árukészlet kimutatását, feltüntetve a beérkezett és a kiadott árukat, valamint az áruk középarányosát úgy a vásárlásnál, mint az eladásnál, a megelőző 15 napra számítva.

3. Kötelesek ezenkívül — és ezt jól jegyezze meg magának minden érdekelt, — nyilatkozatban feltüntetni közszükségleti árukészletüket azok is, akik nem üzik folytatólagosan a nagykereskedelmet, de bármilyen más címen saját készítményeiket árulják, anélkül, hogy a saját fogyasztásukra használnák fel. Amennyiben ezeket az árukészleteket nem jelentik be, a készleteket elkobozzák és a törvény 23. és 24. szakasza alapján büntetés alá esnek.

4. Ezeket a félhavi kimutatásokat minden hó 15-ig illetve, 20-ig ajánlott levélben egyenesen a nemzetgazdasági miniszterium üzérkedést ellenőrző központi hivatalához kell elküldeni. Abban az esetben, ha semmi változás sem történik, úgy ajánlott levélben ezt a körülményt kell bejelenteni.

5. Mindezeket a kimutatásokat és ajánlott le-

veleket külön iratcsomóban őrzik és azt az ellenőrző szervek rendelkezésére bocsátják.

Sulyosan megbüntetik azokat a nagykereskedőket, akik színleles számlát adnak.

6. A nagykereskedők kötelesek minden nagyban való eladásukról tisztán olvasható és a bélyegzőrvénynek megfelelően felbélyegzett számlát adni.

Felhívjuk mindazoknak a nagykereskedőknek a figyelmét, akik Nagyvárad város területén

A finnek a Ladoga-tónál minden újabb támadást visszavertek

Az orosz repülőgépek egész sor finn várost bombáztak

Helsinkiből jelentik: A hétfői finn hadi-jelentés szerint a karéliei földszoroson nem történt újabb esemény. A Ladoga-tótól északra keletre a finnek valamennyi szovjet támadást visszavertek és az ellenség néhány támaszpontját elfoglalták. Ebben a harcban 1800 szovjet katona esett el. A finnek sok fegyvert zsákmányoltak. Százlovas szovjet szállítványoszlopot megsemmisítettek. Aitojokinaál visszaverték egy szovjet különítmény támadását. Az oroszok itt 450 halottat hagytak hátra.

A tengeren semmi sem történt. 23-án a szovjet légi erő két repülőgépet és egy rögzített léggömböt veszítették.

Londonból jelentik: Az England nevű dán gőzöst és a Hosanger nevű norvég hajót német tengeralattjáró elsüllyesztette. Az England egy emberét és a Hosanger három emberét egy angol hajó mentette meg.

Helsinkiből jelentik: Az orosz repülőgépek hétfőn egész sor finn várost bombáztak és sok polgári személyt megöltek. Kelet-Finnországban egy kórházat találat ért. Tizenhárom beteg és hét ápoló életét veszítette. A légi támadás halálos áldozatainak száma összesen ötven. A

folytatnak kereskedelmet, hogy az üzérkedést ellenőrző hivatalnál igen sokan panaszt emeltek hogy a nagykereskedők a kiskereskedőknek színleles számlát állítottak ki, mivel a számlák nem vették be az áru tényleges eladási árát. Ez a törvény kijáratásának tekintik és a leszigoru bűntetéssel sújtják.

7. Amennyiben a nagykereskedő közszükségleti cikkeket kicsiben is árul, ugyanazoknak a kötelezettségeknek van alávetve, mint a kiskereskedő. (Ezeket a kötelezettségeket tegnapi számban már ismertettük.)

A nagykereskedő haszna.

A nagykereskedő a közszükségleti cikkeket árát a következőképpen állapítja meg: A számla szerinti beszerzési árhoz, amire hozzászámítja a 12 százalékos hasznot, hozzászámítja a szállítási és a biztosítási költségeket, a raktár és az üzlethelyiség bérét, a fizetéseket és az adót. A 12 százalékos hasznot csak egyszer számíthatja fel még abban az esetben is, ha ugyanaz az áru eladása és vásárlása folytán több nagykereskedő kezén megy keresztül.

finn léghajókat 18 szovjet repülőgépet lelőttek.

Moszkvából jelentik: A szovjet távirati iroda közli a leningrádi katonai körzet vezérkarának hadi-jelentését Eszerint nem történt semmi nevezetes esemény. A szovjet légi hadierő felderítő repülőket és légi támadásokat hajtott végre.

Az Asama Maru ügye miatt rosszabbodott az angol-japán viszony

Tokióból jelentik: A japán külügyminiszterium egyik vezető tisztviselője úgy nyilatkozott, hogy az Asama Maru ügyében adott angol válasz következtében rosszabbodott az angol-japán viszony. Az angol válasza különben a japán kormány megismételte korábbi tiltakozó jegyzékét, s kívánta, hogy Anglia vegye revízió alá eddigi álláspontját és bocsássa szabadon az Asama Maru-n letartóztatott 21 német állampolgárt. Az angolelleses japán sajtómegnyilatkozások és tüntetések tovább tartanak. A japánharát kínai területeken is az angolelleses tüntetések napirenden vannak.

Szent Balázs napja a nép életében

Irtó: Bálint Sándor

Szent Balázs napján történik a Balázs-áldás, vagy más néven balázsolás, mint Jászladányon mondják: torokskodás. Szent Balázst ősidőktől fogva tisztelt a keresztény nép, mint a torokbajok csodálatos gyógyítóját és mint a háziállatok megmentőjét. A *Legenda Aurea* elmondja, hogy Szent Balázs megmentette egy özvegynek a fiát, aki halszájkát nyelt és már fuldoklott. Elmondja azt is, hogy egy asszonynak egyetlen malacát elragadta a farkas, de Szent Balázs kényszerítette a vadat zsákmánya visszaadására. Az asszony a börtönbe jutott püspöknek hálából ételt vitt és egy szál gyertyát, mire a Szent arra buzdította az asszonyt, hogy ezután évenként ajánljon fel az ő tiszteletére gyertyát és igérte, hogy mindig jól fog menni a dolga. Innen eredt volna tehát a gyertyáknak Szent Balázs tiszteletére való ajánlása. Ezen a napon két keresztbetett gyertyát tart a pap a hívek álla alá, miközben mondja: *Per intercessionem sancti Blasii episcopi et martyris liberet te Deus a malo gutturis et a quolibet alio malo. In nomine Patris etc. Amen.* Az áldásnak sajátos, apátfalvi (Csanád) fejleménye, hogy azok akik a templomban Balázs-áldásban részesültek, azoknak is megismogatják a torkát, akik otthon marad-

tak, hogy nekik sem fájjon a torkuk. Játékos elfajzása él *Hontban*, ahol a gyermekek *Balázstáncot* járnak. Egy ingre vetközven, a jól befűtött szobában táncolnak és közben többször ki-kimennek hűtőzködni és hideg vizet inni, hogy megpróbálják, használ-e hát a Balázs-áldás. Csodálatos, hogy a gyermekek nem betegszeneck meg.

A *Rituale Strigoniense* megemlékezik a Balázs-napi almaszentelésről is. Az almaszentelés más szentek napján külföldön is megvan, a Balázskor való szentelést azonban sajátos magyar szertartási fejlődésnek kell tekinteniünk. Már középkori liturgiánkban is előfordul: *benedictio pomorum in festo Sancti Blasii Episcopi et Martyris contra dolorem gutturis*. Eredete, összefüggései még ismeretlenek. Zala-baksán a szentelt almával a torokfájást meg szokták füstölteni. *Parádon* a Balázs napján szentelt almának héjját parázsra vetik és füstjét belélegzik: szintén torokfájásról jó.

Szent Balázs a középkorban a diákoknak egyik kedvelt patrónusa volt, ennek emlékeztét őrzik főképpen *dunántúli* vidékeken a *balázsjárás*. A Balázst *Sümege*n hatan járnak: a generális, a püspök, a kapitány, a mester, a diák és a paraszt. A püspökön hosszú fehér ing, fején hosszú hegyes süveg. A generális és a kapitány tarka papírszalagokkal díszített eskőt és hosszú kardot, a mester és a diák szintén eskőt és tört visel, míg a parasztnak csak

bot dukál. Napszálltakor útnak erednek.

Generális:

Be szabad-e menni Szent Balázs katonáinak?

— Szabad!

Generális egyedül beállit:

Én vagyok egy elüljáró elküldetett vitéz.

Maguk szobája rögtön legyen kész, mert ide nagy úri méltóságok fognak bejönni.

Rokkát és orsókat mind eldugjanak,

mert azok nagy károkat tapasztalnak.

Ekkor mind bemegey. A püspök középre áll. Folytatja a generális:

Én generális lévén,

Magamat nem hagyom,

Seregemet mostan megvizsgálom.

Amely ha jó rendben leszén,

Azt megtudhatom,

Tisztem megajándékozom.

A kapitány:

Én kapitány vagyok,

Népem igazítom,

Gyakorta hadba is állítom,

Tüzzel, vassal, rajta! kiáltom.

Lödd-vágd!

Még ágyut is vontatok,

De méltán ajándékot is várok.

A mester:

Hígszom ega szemper torger bosszús vagyok.

Minap hoztak egy diákot hozzám,

A jugoszláv külügyminiszter tájékoztatta a sajtót a Balkán-értekezlet kilátásairól

Senkise várjon szenzációt. Nem alakítanak semmiféle blokkot vagy védelmi szövetséget

Belgrádból jelentik: Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter részletesen tájékoztatta a jugoszláv sajtó képviselőit a Balkán-szövetség küszöbönálló értekezletének céljairól. Többek között a következőket mondta:

— A belgrádi értekezletől senki se várjon szenzációt. Az értekezlet újból csak a négy állam szolidaritását, valamint a Balkán békéjének és semlegességének fenntartására irányuló elhatározását erősíti meg. Jugoszlávia már évek óta az összes szomszédállammal barátságos külpolitikát folytat és így szerzett közvetítő helyzetét kész rendelkezésre bocsátani. A Balkán-szövetség belgrádi értekezletén különben nem alakítanak semmiféle blokkot, vagy védelmi szövetséget, amelyet úgy lehetne értelmezni, hogy mások ellen irányul.

A jugoszláv külügyminiszter végül kijelentette, hogy az értekezleten nagyjelentőségű gazdasági kérdések is szerepelnek.

A belgrádi rádió a balkáni béke-politikáról.

Rómából jelentik: Az olasz lapok közlik a belgrádi rádió félhivatalos kommentárját a balkáni államok küszöbönálló belgrádi értekezletével kapcsolatban. Az *Informazione del Giorno* a következőket írja:

— A jugoszláv közlés megcáfolja azokat a szenzációs híreszteléseket, amelyek a belgrádi összejövetellel kapcsolatban felmerültek. Jugoszlávia éppúgy, mint a Balkán-szövetség többi állama, tovább folytatja a béke és semlegesség politikáját és nem hoz elszélt határozatokat olyan külső veszéllyel szemben, mely egyelőre kérdésesnek tekinthető. A belgrádi kormány, mely baráti kapcsolatot tart fenn egyrészt Romániával, másrészt Magyarországgal és Bulgáriával, tekintettel a körülményekre, hasznos

munkát fejthet ki a Balkán és a Duna-vidék helyzetének megszilárdítása körül.

Az *Informazione del Giorno* ezután utal a belgrádi rádió ama megállapítására, hogy ez az akció az olasz magatartás folytán válik lehetségessé és hogy a jugoszláv politika általános vonalai azonosak az olasz politika irányelveivel.

A belgrádi török, román és görög diplomáciai képviselők nyilatkoztak a sajtónak

Mindhárman biznak a békés együttműködésben

Belgrádból jelentik: A belgrádi török és román nagykövet, valamint a görög követ a balkáni egyezményt aláírt államok állandó tanácsának ülése előtt nyilatkozott a *Politika* munkatársának.

— A mai nemzetközi viszonyok közepette, — mondotta Koperler török nagykövet, — a Balkán-értekezlet kedvező körülmények között ül össze. A balkáni államférfiak belgrádi ülésezése megszilárdít abban a meggyőződésben, hogy a béke és megegyezés gondolata, melyre a Balkán-félsziget minden népe törekszik, valóság Európában ebben a részében. A jugoszláv kormány, különösen Cincár-Markovics külügyminiszter fáradhatatlan igyekezete erre irányul. A legnagyobb meglepéssel állapíthatjuk meg, hogy mindent megtesz a konferencia létrehozása és nemes szándékainak megvalósítása érdekében.

Cadere, román nagykövet kijelentette, hogy a jelenlegi események fejlődése, valamint a balkáni államok politikai vezetőinek bölcsesége megszilárdítja a Balkán-államok tudatát abban a tekintetben, hogy ezek az államok a béke jelentős tényezőit jelentik. Bizalommal tekint arra a törekvésre, melynek célja a szom-

A görög küldöttség megérkezett Belgrádba.

Athénből jelentik: A görög küldöttség, mely a Balkán-értekezleten Görögországot képviseli, kedden este érkezik Belgrádba.

Az olasz őrtállítás.

Rómából jelentik: Mussolini fogadta Sotu, Monti, Amaroso és Bergia tábornokok, valamint Fortunato ezredet, akik jelentést tettek az országvédelmi és légharító munkálatokról.

De Bono tábornok, a kelet-libiai csapatok felett tartott szemleutjáról visszatérőben repülőgépen Balbo tábornaggal Rhodos szigetére érkezett.

A lengyel államkincset kölcsönadták Törökországnak

Kairóból jelentik: A volt lengyel állam aranykincseinek egy részét, amelyet Románián át Egyiptomba szállítottak, az angol kormány most Törökország rendelkezésére bocsátotta a Törökországnak nyújtott angol hitel keretében. Az arany kincs 15 millió font értékű.

szédok közötti egyetértés fenntartása, mert ebből mindenkire csak jó háramlik.

Rosetti, görög követ szerint a Balkán-szövetség egységes szervezet, mely hatáson szorgalmazza a béke megszilárdítását. Ugy látja, hogy Európa e részében biztosítva van az együttműködés, mely alapja és vezető gondolata a Balkán-szövetség minden tevékenységének. Azok a személyiségek, akik a balkáni államok külpolitikáját vezetik, biztosítékot jelentenek arra, hogy az a munka, amelyet a belgrádi háromnapos értekezleten végeznek, a béke fenntartásának fontos tényezője lesz.

Ujabb feltűnő megszökések a cseh protektorátusból

Prágából jelentik: Neumann tábornok, volt cseh vezérkari főnök szintén Franciáországba szökött. Január folyamán husz olyan cseh személyiség szökött külföldre, akik fontosabb állásokat töltöttek be és akik egykor cseh tisztek voltak. Dr Samal, aki Masaryk kabinet-főnöke volt, letartóztatott, mert az a gyanu merült fel, hogy cseh ellenzéki körökből álló titkos szervezettel tart fenn összeköttetést.

lit az ábécére meg nem tanítottak. Veniter szemper mond el a leckédet.

A diák:

Ábécéd szimpir virgine!
Entől az egytől féltem, rettegetem.
Kinek elébejönni nem mertem,
Tőle gráciát nem is reméltem.

A paraszt:

Én szántok, vetek, keverek,
Melegben izzadok,
Éhes katonáknak
Izzadra takarok.
Mert ha én nem kapálhatok,
Hitvány volna lovuk,
De méltán ajándékot várok.

Generális:

Allj előlem, te meszes fejű,
Hol vetted magadat,
Te penészes üstökű?
Orrod akkora, mint egy hat iccés köpü,
Tudom a vagyonod,
Ha jól veszem, csak tetű.

Miután elvégezte mindenik mondókáját, rendezítene Szent Balázs énekére:

Emlékezzünk Szent Balázdra,
Hogy ma vagyon napja,
Mesterünk jó akaratját
Általunk mutatja,
Örömet e háznak,
Asszonynak, urának,
Hogy hirdesse éneklésünk,
Mesterünk mutatja.

A Szent Balázsd torokfájás

Ellen nagy védelem,
De az ő rovosságával
Szabadon élhessen,
Melyre nincs jobb haszon,
Csak adjon az asszony
Egy pár tojást, nyers szalonnát,
Hogy gyakran nyelhessünk.

Nekünk is van engedelem mostan a tréjára,
Ártatlan multság szabad az iskolaházba,
Szóljon a muzsika,
Vigadjunk nótára,
Majd eb fújja, kutya járja
Ábécé módjára.

Gazda, gyorsan

Kelj fel mostan,
Hozz minékünk jó bort,
Valamid van a házadnál,
Csak mindenedet hozd.
Nézd a nyársunk mily üres,
(a kardot fellökik)

A belünk is éhes,
Ne sajnáld szalonnádat,
Lásd, kosarunk üres.
(A kardot leeresztik.)

Asszony csald meg az uradat,
Kölsd el keresményét,
Ne sajnáld megoldani
Penészes erszényét.
Tudjuk, hogy kiméli,
Azt nem is reméli,

Hogy maholnap

Ebre marad,
Azt nem is reméli.

Szűz leányok, kívánságotok
Tudjuk mire céloz,
Meg is mondjuk: mindenötök
Darab szalonnát hoz.
Nem, hogy férjhez menni,
Galibát szerezni,
Hanem hol az olvasótok,
Arról gondoskodni.

Kapitány:

Kosaras mit vársz?

Kosaras:

Majd a háziasszony egy darab szalonnát ad.

Kapitány:

Hátha egy poszlevest ad?

Kosaras:

Inkább adjon egy lázsiást.

Azután ismét énekelnek egy sort és elmennek.

Hogy Szent Balázs tisztelete régebben nálunk is szélesebbkörű lehetett, bizonyítja a következő, *Göcsejben* elszigetelődött szokás is: Balázs napján hajnalban a szőlőnek négy sarkában egy-egy tőkét megmetszenek, hogy ősszel a madarak a szőlőfürtöt ne bántsák. Akiknek szőlője szőlőről van, az e napon megkerüli, hogy a madarak éreksor rá ne essenek. A gazda ezzel a termést a Szent oltalmába ajánlja. Legendájában ugyanis a madaraknak is szerep jut.

Orosz hadifoglyok között Finnországban

„Az mondották, hogy Finnország el akarja foglalni Leningrádot“

Helsinkiből írják: Tegnap egy fogolytáborban voltam. A középfinnországi . . . falu mellett lévő fogolytáborban 1800 orosz foglyot őriznek. A tábor nagy fabarakokból áll, melyek 50—100 lépésnyi távolságban vannak egymástól. Középen kisebb ház van, itt lakik a fogolytábor parancsnoksága. Egy uradalom épületeit rendezték be a foglyok számára és az egész terület magas, kettős drótkerítéssel van körülvéve. Mikor belépek a kapun, az egyik őr elkísér a parancsnoki irodába, ott tolmácsot adnak mellém. A parancsnokhoz fordultam:

- Mindent kérdezhetek az oroszoktól?
- Amit óhajt.

Mi a tejbe-rizs?

Dél felé járt az idő, amikor a tolmács kíséretében megkezdtem a körutat a fogolytábor barakkjai között. A parancsnoki ház közelében van a konyhaépület, ide léptünk be először.

„Finnország el akarja foglalni Leningrádot“

— No, most mondja meg, hogyan került ide?

— Mi Petroskoiban laktunk anyámmal és két húgommal. Két hűgom gyárban dolgozik, anyám mosni járt, én pedig otthon voltam az állatok és a föld mellett. Talán másfél hónapja lehet, amikor egy reggel írást kaptunk, hogy be kell mennem és jelentkeznem kell Leningrádban. Jegyet is kaptam, még aznap el is mentem. — Szomorú lett. — Csak azt sajnálom, hogy anyámtól és húgaimtól nem búcsúzhattam el. Ők már reggel hatkor munkába mentek, nekem meg, amint a parancsot megkaptam, azonnal utaznom kellett. Küldtem nekik egyszer levelet, de hogy megkapták-e, nem tudom. Leningrádban azután jelentkeztem, ott mondták, hogy másnap ki kell menni a frontra.

— Kik mondták? Miért? Melyik frontra? Kik ellen?

— Megmondták, hogy Finnország ellen, azért, mert Finnország el akarja foglalni Leningrádot.

Csak a kabát volt vékony

Közben néhányan már körülálltak, intettek a fiatalembernek, hogy folytassa.

— Másnap azért még nem mentünk, mert azt mondták, hogy kevés vagon van, várni kell. Négy nap múlva utaztunk csak el. Voltunk vagy háromszázan, de nem ismertem senkit sem közülük.

— Milyen felszerelésük volt?

— Jó, csak a kabát volt vékony, de azt mondták, ez nem baj, majd kint a fronton másikat, melegebbet kapunk.

— És megkapták?

— Talán a többiek, én nem, mert engem a harmadik napon elfogtak.

— Hogyan történt?

A fogóágbasés

— Ötünket egy este elküldtek körülbelül 20 kilométernyire azzal, hogy egy másik csapattól hozzunk valamit.

— Mit?

— Azt nem tudom, a vezető sem tudta, mert nekünk csak egy levelet adtak, hogy azt adjuk át a csapatnál és majd ott kapunk valamit, amit vissza kell vinni. Este tíz óra tájban

Két tüzhely áll egymás mellett, mindkettőn hatalmas kondérok, bennük főtt a vasárnap ebéd. A tüzhelyek közelében 10—15 orosz katona foglalatoskodott. Megszólítottam az egyiket, aki csak lézengett ott, egészen fiatal fiú, nem lehet több 20—22 évesnél.

— Mit főznek?

Készséggel válaszolt:

— Ebben az üstben krumplilevest, a másikban nem tudom, mit.

Benéztem a másik üstbe. Tejberizs volt, megmondtam neki, mire ezt válaszolta:

— Ezt már mondták, de én nem tudom, mi az?

— És most miért nem dolgozik?

— Krumplihámozásra voltam itt, most csak azért maradok, mert itt meleg van.

Láttam, hogy a fiú szívesen beszél, felállítottam a tüzhely mellől és a tolmáccsal együtt hármasban leültünk a fal mellé a padra.

indultunk, de éjjel kettőkor még mindig nem voltunk a másik csapatnál, az erdőben eltévedtünk. Egyszerre csak azt láttam, hogy társaim levetik magukat a földre. Én is így tettem. De akkorra már lövöldöztek mellettünk.

— Maguk visszalövéldöztek?

— Nem mert, azt sem tudtuk, merről jönnek felénk, csak idegen beszédet hallottunk és ott voltak mellettünk a finnek.

— Hányan voltak?

— Talán hárman-négyen.

— Aztán mit tettek?

— Az egyik ránk fogta a puskáját, a többiek pedig elszedték fegyvereinket.

— Azt mondtotta — vágtam közbe, — hogy maguk ötven voltak, azok pedig csak hárman-négyen. Miért nem védekeztek?

Elgondolkozott egy kicsit.

— Nem is tudom, olyan hirtelen volt az egész, egyszerre mellettünk voltak, nem is láttuk, hányan vannak.

— Hogyan voltak öltözve a finnek?

— Tiszta fehérbe, ezért nem is vettük észre őket. De mi különben sem láttunk semmit a sötétben. Egész idő alatt folyton meg kel-

Figyelem!

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók a

Magyar Szemle Társaság
következő művei:

Hóman: A magyar történetírás utjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei

Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei

Horváth: Magyar irodalmi műveltségünk
kezdetei ára 396 lei helyett csak 250 lei

Szekfű: Bethlen Gábor
ára 460 lei helyett csak 300 lei

Farkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei

Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
A könyvek gyönyörű díszkötésben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatala utján

lett gyújtani kis lámpánkat, onnan vettek észre bennünket. Itt azt mondták nekünk a finnek, hogy azért nem láttunk a sötétben semmit, mert kevés vaját eszünk.

— És itt a táborban kapnak vaját?

— Mindennap. Vasárnap kétszer is.

— Most mondja el, mi történt azután, hogy a finnek elfogták.

„... Azután imádkozunk“

— Átkísértek hozzám. Akkor láttuk, hogy alaposan eltévedhettünk, mert alig mentünk kétszáz lépést, ott voltunk a finn csapatnál. Bevittek egy sátorba, kikérdeztek, honnan, miért, hová akartunk menni, elvették a levelet és azt mondták, várjunk. Később egy katona bejött és forró levest adott, meg egy pokrócot, mert nagyon hideg volt. Reggelre azután tovább vittek bennünket, voltunk vagy ötvenen. Nem mentünk sokat gyalog, vagonba raktak bennünket és estére ideérkeztünk.

— Amikor megérkeztünk, a finnek nevettek és azt mondták, hogy piszkosak vagyunk, meg kell fürdenünk. A fürdő jó volt és azóta minden héten csináljuk. Azután beosztottak bennünket itt a házakba, négy társamat, akikkel elfogtak, azóta sem láttam. Azok biztosan a többi barakkokban vannak.

— Mit csinál egész nap?

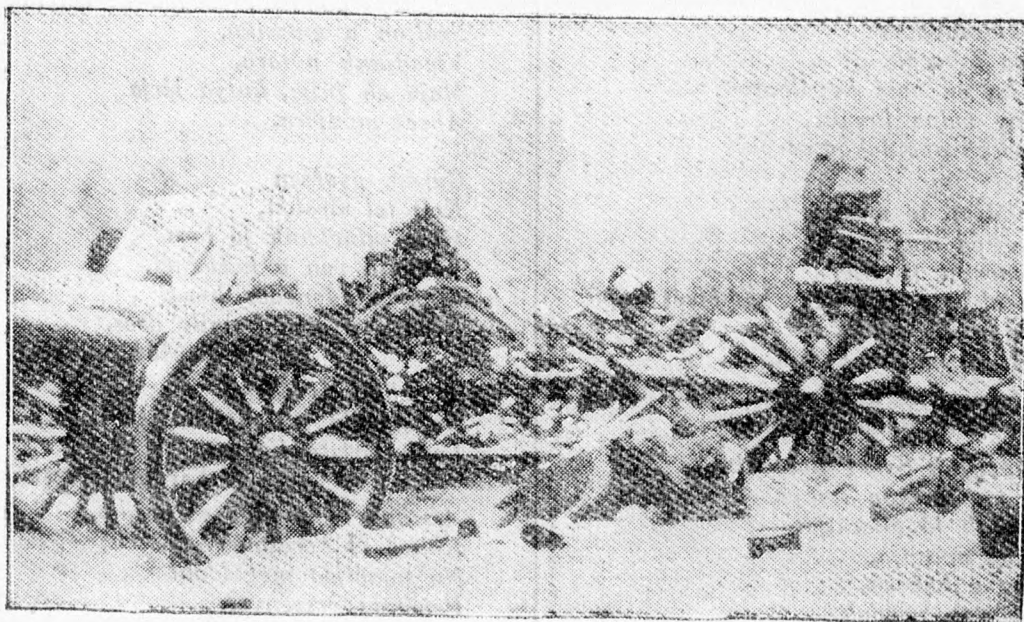
— Reggel fél hétkor kelünk, megmosakodunk és azután imádkozunk.

— Hogyan él itt a táborban?

Tágra meresztettem a szememet.

— Mit csinálnak?

— Imádkozunk, — mondtotta az orosz a világ legtermészetesebb hangján. — Első nap megmondták, hogy minden reggel imádkozni kell, azóta reggel bejön az őrmester úr és felolvas egy részt a Bibliából.

Szétlőtt orosz ágyuk Suomussalmi nál, a finn-orosz fronton.

SZÖVETKEZETI ALAPFOGALMAK

Irta: Dr Ihrig Károly, egyetemi nyilv. r. tanár

Köteteket írtak arról a kérdéstről, hogy mi a szövetkezet. Múltán, mert bármily egyszerűnek látszik is az, belső lényegét közgazdasági-lag szabatosan meghatározni nehéz. Ez a feladat később fog bennünket foglalkoztatni. De a szövetkezeti élet leírása előtt legalább külső ismérveit tisztázni kell.

A szövetkezeti fajok azonos társadalmi csoportokhoz tartoznak

Ez sem könnyű dolog. Mint Sombart mondja, a szövetkezet igen sok úrnak szolgál. Oly különböző módon használható fel, hogy valóban nehéz röviden megjelölni azt, ami valamennyi esetében közös. Annyi mindenestre bizonyos, hogy célja gazdasági, még akkor, ha közvetve esetleg valamely más (szociális, nemzeti) törekvések eszköze. Az is minden vizsgálódás nélkül megállapítható, hogy mindig több személy, illetve több gazdaság egyesül benne. E két ismertető jel alapján tehát annyi bizonyos, hogy a szövetkezet a gazdasági társulás egyik alakzata. Külsőleg a kereskedelmi társaságokhoz, különösen a részvénytársaságokhoz hasonlít. Ha azonban az utóbbit megfigyeljük, azt találjuk, hogy egy és ugyanazon részvénytársaságban a legkülönbözőbb foglalkozású személyek, a legkülönbözőbb irányú magángazdaságok lehetnek érdekelve; a tőzsdén mindenki vásárolhat az ott jegyzett részvények bármelyikéből, feltéve, hogy tőkéje van és ezzel bekapcsolódhat a részvénytársaság érdekeltségi körébe, mely azon az alapon alakul ki, hogy az illetők a társaságba tőkét fektetnek be (részvényt vesznek) abból a célból, hogy ezzel minél több osztalékra és árfolyamnyereségre tessenek szert. Ha ellenben a szövetkezetet figyeljük meg, azt látjuk, hogy azok, akik abban együtt vannak, vagyis a tagok, egy vagy más szempontból: vagy foglalkozásuk (mint munkás, vagy tisztviselő, vagy gazda) vagy osztályhelyzetük vagy más oknál fogva (mind fixbérért dolgozó, vagy mind kisvállalkozó), azonos társadalmi csoportokhoz tartoznak. Ennek meg is van az alapos oka. A szövetkezet mindig olyan működést fejt ki, mely csak bizonyos foglalkozású vagy társadalmi állású egyének számára jelenthet előnyt. Mert mi értelme volna, hogy a szövetkezetbe, mely kiscgazdák-nak közösen szerez be műtrágyát, belépjen a parfüméria tulajdonosa, vagy hogy a cipész tagja legyen annak, mely bútorasztalosok termelvényeit akarja jól eladni? Ellenben nagy érdeke lehet bármelyiküknek és általában bármely társadalmi elhelyezkedettségű egyének egy és ugyanazon részvénytársaságban, mert amiért abba belépnek: a nyereség, az valamennyinek egyaránt kedves és fontos.

Ebből az összehasonlításból legalább is éreznünk kell annyit, hogy a szövetkezet valahogy szorosabban tapad a tagok gazdálkodó tevékenységéhez; különben nem szelektálnának gazdasági helyzetük szerint azok, akik egy-egy konkrét esete iránt érdeklődnek. Általában tagok gazdálkodása, üzeme nyer valamilyen kiegészítést, mégpedig oly módon, hogy valamely gazdasági mozzanatot, mely valamennyit érdeklí, a

közös szövetkezeti üzem lát el a számukra és érdekeikben. Tehát például ahelyett, hogy mindenik külön-külön dolgozna fel a gazdaságban termelt tejet vajjá, ezt rábizzák a szövetkezetre; vagy ugyanennek feladatává teszik, hogy nekik hitelt szerezzen, ahelyett, hogy egyenként fordulnának a bankokhoz. Mindenesetre, amit a szövetkezet végez, annak oly gazdasági mozzanatként kell lennie, amelyet tagjai maguk is, a saját gazdaságukban vagy eddig is végeztek, vagy végeznének ezután, ha tehetnének, ha, mondjuk, az kifizetné magát. Így például a cukorrépafeldolgozást valahogy meg kell oldaniok a termelőknél és elképzelhető, hogy mindenik maga rendezkedne be erre; de ily kis üzemekben nem fizetődnek ki a cukorgyártás. Ellenben a közös szövetkezeti üzem racionális és emellett olyan, mintha mindeniküké lenne.

Különbség a részvénytársaságokkal szemben

Ezen a ponton megint élesen látható a különbség a részvénytársasággal szemben. Az infláció ideje alatti tőzsdézési láz idején sok gazdának volt több vagy kevesebb cukoripari részvénye; bizonyára alig akadt köztük, akinek eszébe jutott volna, hogy ezentúl csak ennek a gyárnak fogja eladni a répát; és a gyárnak sem jutott eszébe utána nézni, vajjon részvényesei

Mi a szövetkezeti eszme?

A hasonló működési körű szövetkezetek többnyire önmagukra is alkalmazzák a szövetkezés elvét, vagyis saját szükségleteik gazdaságosabb kielégítése érdekében szövetkezetekbe vagy egyesületekbe tömörülnek; ezeket az alakulatokat általános kifejezéssel felsőbbfokú szövetkezeteknek nevezhetjük. De utóbbiak is hol lazább, hol szorosabb kapcsolatokat építenek ki egymásközt, néha az országhatárokon is átnyúlva. Ilyenformán az egyes szövetkezetek és azok központi szervei nem elszigetelt egységek, hanem nagyobb egészek részei, mely egészet az eszményeknek, az elveknek, a törekvéseknek és az eljárásmodoknak közössége fűz egybe. Ezt az egészet, melynek elemei az egyes szövetkezetek és azok tagjai, nevezzük szövetkezeti mozgalmunknak. Azt az eszmei tartalmat, mely valamennyi szövetkezetnek közös kincse, mondjuk szövetkezeti gondolatnak vagy eszmének. Ez utóbbi gazdasági vonatkozású elemeket is foglal magában, melyek az egyes egyéni vagy szövetkezeti gazdasági szövetkezetekbe, illetve központi szervekbe való tömörülésének alapjául szolgálnak. Ezen elemek foglalatosa a szövetkezés gazdasági elve.

Szövetkezetekkel a gazdasági élet legkülönbözőbb pontjain találkozunk. Lényegükbe való minden behatolás nélkül is elfogadhatjuk, hogy a legfontosabb különbség köztük az, mi történik a mérlegszerű felesleggel, illetve ebben miképpen részesítik tagjaikat. Tudjuk, hogy — ha csak nem álszövetkezetek — nem a tőke-érdekeltség, hanem az igénybevétel arányában. De éppen utóbbi szempontból tesz különbséget, kik a tagjaik, azaz melyik termelési tényező elsőbbségéért esküsznek és ehhez képest mely jövedelemmegosztási jogcímet tartanak a gazdasági életben általában, tehát a szövetkezeti feleslegre nézve is jogosnak. A fogyasztók a fogyasztási erőt tartják a legfontosabb termelési tényezőnek és ezért annak számára igényelnek minden jövedelmet a költségen felül; tehát a visszatérítés kulcsa a bevásárlások aránya. Ezek a fogyasztók szövetkezetei. A munkások szerint, különösen, ha meggyőződéses szocialisták, a munkát illeti a teljes munkatermék, tehát nincs más jogcíme a jöve-

vásárolnak-e nála. Aki ellenben bevásárol, a répa-feldolgozó szövetkezetbe, ezt azért, hogy annak adja el terményét és az utóbbinál is egyik állandó gondja, hogy tagjai valóban hozzáállítsák azt be. A részvénytársaság a hozzátartozók tőkéjét akarja használni, hogy annak segítségével másokkal üzleteket kössön; míg a szövetkezet azt akarja, hogy tagjai azt, amire alakult, valóban vele, a szövetkezettel végeztessék el. Ennek megfelelően történik az üzleti nyereségben való részvétel is: a részvényes annál többet kap abból, minél több tőkét hozott, a tag pedig annál többet, minél nagyobb mértékben vette azt igénybe.

A szövetkezetek működésüket gazdasági eszközökkel fejtik ki, tehát nem társadalmiakkal vagy politikaiakkal, mint az érdekképviseletek vagy pártok. A forgalmi gazdaságban a gazdasági eszköz a forgalomba való bekapcsolódás, vagyis adás-vételek kötése, a cél pedig a nyereség. Kifelé, a tagtól számítva az ellenkező forgalmi ponton álló felekkel szemben a szövetkezet ezen cserék során ugyanúgy viselkedik, mint bármely más gazdasági alany, tehát nyereségre tesz szert. Ellenben tagjaival szemben nem törekszik nyereségre és egész szerkezetének célja voltaképpen az, hogy a nyereségmentes forgalmat azoknak biztosítsa. Eppen etekintetben fontos az a fentebb említett elve, hogy a mérlegszerű felesleget az igénybevétel arányában osztja szét (visszatérítés). Mivel abban a forgalmi ügyletben, amelyet a szövetkezet tagjával önmagára nézve nyereségmentesen kötött, az ő nem léte esetén vállalkozó bonyolította volna le ugyanazt a mozzanatot és nyereséget ért volna el a tag rovására, azt szoktuk mondani, hogy az előbbi kiküszöbölt a vállalkozó nyereségét.

dilemmek: vagyis amit a szövetkezet a vállalkozótól elvon, mint a munkabérral arányos visszatérítés kizárólag nekik jár. Ezek a bérmunkások szövetkezetei. A kiscgazda, kisiparos, a kiskereskedő vállalkozók, az egyéni kezdeményezésben és a vállalkozásban látják a gazdasági élet főmozgatóját és bár a munka tőke is igényelheti a jövedelem egy részét, ugyanúgy megilleti vállalkozót abból az a rész, ami az ő közreműködésének eredménye. Mikor ők a szövetkezet közvetítésével szereznek be termelési javakat vagy adják el termelvényeiket, ezt mint vállalkozók teszik és amit a szövetkezet ezen a révén szerez, az voltaképpen az ő vállalkozói nyereségüknek egy része, tehát abban az arányban térítendő vissza, amelyben ők, mint vállalkozók a beszerzéseikkel, terményeik piacrahozásával, kölcsön felvételével, stb. a szövetkezetnek forgalmat okoztak. Ezek a kisvállalkozói szövetkezetek. A három csoporton belül a legnagyobb változatosságot találjuk, amelyben még egy másik megkülönböztetési alap kínálkozik. A fogyasztási szövetkezetekben és a vállalkozóiak egyik részében a tagok venni akarnak kedvezőbb feltételekkel, vagyis a kereslet oldalán található meg közös érdekek; a bérmunkások szövetkezeteiben és a vállalkozóiak más részében a tagok eladni akarnak, tehát a kínálat szempontjából állnak egymással érdekközösségben. Megkülönböztethetünk tehát keresleti és kínálati szövetkezeteket is. E két fő csoporton belül természetesen még további osztályozás lehetséges

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvigy). Telefon 30-20.
Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pačala.)
Cleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-17
Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-27 (Csanda.)
Szent László, Piata Biserciei No. 1. Vesp. Telefon 47. (Hegedűs.)

SCHUTZ ANTAL

DOGMATIKA

A katolikus hitigazságok rendszere. Új, bővített kiadás, két kötetben. Fűzve 900 Lei és portó.

A jelenlegi háború végett vetett Párizs apacsvilágának

Katonának szeczták be a francia főváros elvilági alakjait

Különös évfordulót ült mostanában a háborús Párizs: az apacsvilág ötvenéves jubileumát. Színes cikkekben emlékeztek meg róla a lapok, felemlítve, hogy az ötvenéves forduló az apacsvilág végleges letűnésével esik egybe. A háborúnak egy eredménye máris van: kivestek az apacsok.

Félszázaddal ezelőtt, 1889 végén törtek ki Párizsban azok a véres bandaharcok, melyekben a kültelkek mindenre elszánt sőpredéke vett részt és melyeknek a nyílt utcán, hékés járó-kelők többen estek áldozatul. 1889 karácsonyának hetében öt halottja és száznál több sebesültja volt a bandaharcoknak. Ekkor kapta az apacs elnevezést Párizs kültelkeinek sőpredéke.

Az apacsindiónak méltó utódai

Ez a szó eredetileg egy indián törzs neve volt amely azzal lett hírhedt, hogy az összes indián törzsek között a legkegyetlenebbnek bizonyult. A párizsi külvárosokban alakult bűnöző bandák azonban nem maradtak mögöttük. Jórészt 22—28 éves fiatalemberekből rekrutálódtak ezek a bandák. Tagjaik jellegzetes csibészruhában jártak. Szemükbe húzott sapkával, nyakuk köré piros vagy más rikító színű sáltsavarva, hidak és vásárcsarnokok körül csavarogtak ezek a család nélkül felnőtt suhancok, akik már kora fiatalságukban csak rosszat láttak, tanultak és cselekedtek.

Szigorú fegyelmet tartottak maguk közt, feltétel nélkül alávetették magukat a bandavezér parancsainak. Rövidesen nemcsak a rendőrség, hanem a konkurrens apacsbandák ellen is harcoltak. Párizs kültelkein 1889 decembere óta napirenden voltak a véres támadások és késések.

A párizsi rendőrség múzeuma képekkel szemlélteti az apacsbandák módját. A leggyakoribb támadási mód az volt, hogy az apacs a szembejövő kiszemelt áldozatnak kisebb távolságból, de nagy erővel, lehajolva nekiugrott és így fejével gyomronütötte a megtámadottat. Egy másik módszer az volt, hogy elrejtett ölmoshottal vágják fejbe áldozatukat. Volt olyan támadás is, hogy a banda nekiment a kiválasztott áldozatnak, földrepernték és fejét addig verték az utca kövezetéhez, amíg elvesztette eszméletét. Máskor meg egy erőstermetű apacs áldozata háta mögé surrant és régebben egy kendővel, újabban egy külön e célra készített borszíjjal átfogta a nyakát. Az apacs hátul a szíj mindkét végét egy kézbe fogta, megfordult és hirtelen lehajolt. A megtámadott ember így a hátára került, lábai nem érintették a földet és ebben a bizonytalan helyzetben fuldoklott.

Később a banda szétszórt és rejtékhelyeken meghúzódo tagjai összefutottak és minden értéket elraboltak a fuldoklótól. Ha látták, hogy teljesen eszméletlen, otthagyták. Ha azonban észrevették, hogy valakit felismert, kímélet nélkül megölték. Ezek a támadások rendszerint a város külső részeiben történtek, valamelyik elhagyott park vagy liget mélyén, ahol kevesen jártak.

Az apacs-regényicé

A párizsi apacsvilág ötvenéves jubileumával kapcsolatban a francia lapok megemlítik, hogy a külvárosoknak ez a züllött, mindenre elszánt sőpredéke egy kiváló regényíró is adott a francia irodalomnak: Jean Fleaudoux-t, aki az első napokban elesett a nyugati

fronton, a Senki földjén, ahol járőrszolgálatra küldték ki. Fleaudoux már 19 éves korában sikeres regényt írt, de később elzüllött, rossz társaságba keveredett és két évi fegyházra ítélték. A fegyházban töltött két esztendő alatt négy regényt és két színdarabot írt, amelyekkel szintén nagy sikert aratott. Kiszabadulása után visszatért az apacsok közé, résztvett a banda hőnselekményeiben. Mikor újból elfogták, ötvenhat hetöréses íronást bizonyítottak rá. A bíróság életfogytiglani száműzetésre ítélte az apacsvilág költőjét, akit az Ördögzigetre szállítottak.

Jean Fleaudouxnak azonban három társával együtt sikerült megszöknie. Nagy nélkülözések és küzdelmek után eljutott Marseillebe, beállt kikötőmunkásnak és melleleg újra regényt írt. Véleg szakított az apacsvilággal és új regénye, „A fegyenc”, mely Maurice Flili-lean név alatt jelent meg, egy hónap alatt négyszázezer példányban fogyott el. A pénzből Amerikába, majd Egyiptomba utazott a szökött fegyenc, a honvágy azonban nem hagyta nyugodni: viszont akarta látni szülővárosát, kalandos ifjúsága színhelyét, Párizst.

A fegyenc...

Még tavasszal történt, hogy Jean Fleaudoux a Place Pigalle egyik kávéházának a terraszán ült, amikor egy detektív, aki résztvett első letartóztatásában, felismerte a volt apacsot. Ismét börtönbe került. A megtért bűnöző érdekében széleskörű társadalmi mozgalom indult. A köztársaság elnöke megkegyelmezett az apacsvilág költőjének, aki beállt katonának. Önként jelentkezett egy veszedelmes járőrszolgálatra a nyugati fronton, ahol elérte a vég.

Jean Fleaudoux-val egyidőben — mint a francia kriminológusok megállapítják — maga a francia apacsvilág is elpusztult. A kültelkeket állandóan az ellenőrzések, a katonai őrsjáratok. A hivatásos bűnözőket vasfegyelem alatt álló katonai kötelékekbe osztották be. Elnéptelenedtek az apacsleányok a francia főváros lakói a vidám jubileum alakjában az apacsvilág halotti torát ülik meg.

Apréhidetések

Adás-vétel	Letét
Nagyon magas árat fizetek briliáns tárgyakért. — Herbet ékezeráruház. Nagyvárad, Boulevardul Regele Ferdinand 3.	1 szobás, előszobás, fürdőszobás modern komfortos udvari lakás, április 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. General Holban 22-a.
PÜHA OLMOT Állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l.	Butorozott külön bejárattal szoba fürdőszoba használatra kiadó. Nagyvárad Str. Vlahuta 41-a.

Korompai József:
Az örök élet erelességijén
Ara tűzve 75 Lei
Az is ebben harmonikusan megnyugvó szenvedés érte mének valóságos zoltára és himnusza ez a könyv.

Csak teljesen felszerelt kérvényeket fogadnak el a városi hivatalok

A nagyvárad polgármesteri hivatal két közleménye

Nagyvárad város polgármesteri hivatala a következő közleményt teszi közzé:

Megállapítást nyert, hogy az utóbbi időben igen sok kérés érkezett a polgármesteri hivatalhoz, amelyek nincsenek felszerelve a szükséges mellékletekkel a kérvényező személyazonosságának és a kérdéses jogi helyzetnek az igazolására, sem pedig nem mellékelik a kérvényező az elintézéshez szükséges bélyegeket. A polgármesteri hivatal az eljárás megkönnyítése és a törvény vonatkozó intézkedéseinek tiszteletben tartása céljából felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy a jövőben a kellőleg fel nem szerelt kérvényeket az irattárba helyezik és az elintézéshez csak új kérvény benyújtása után fognak hozzá.

Intézkedések az árvíz megelőzésére.

Nagyvárad város polgármesteri hivatala közli a lakossággal, hogy a város technikai szolgálata megtette a szükséges intézkedéseket az árvízveszedelem megelőzésére, de egyúttal figyelmezteti az érdekelteket lakosokat, legyenek segítségére a hatóságok közegeknek, mert ez a segítség nem nélkülözhető. A polgármesteri hivatal felhívja az árvízvel fenyegetett városrészek lakóit, hogy szükség esetén munkacerejükkel álljanak a polgármesteri hivatal szerveinek rendelkezésére, azok utasításai szerint.

A magyarországi németek hagyományos sváb-bálja a budai Vigadóban

Budapestről jelentik: A magyarországi német népművelődési egyesület vasárnap rendezte meg a budai Vigadóban hagyományos sváb bálját, mely az idén különös látogatottságnak örvendett. A magyar közélet valamennyi számottevő tagja képviselve volt a megjelentek között, bizonyítékul annak az őszinte rokonszenvnek, amellyel a magyar közélet minden tényezője az ottani németiség iránt viseltetik. Pintér László kanonok, a német népművelődési egyesület elnöke mondott üdvözlő beszédet, melynek során kiemelte, hogy a magyarországi németiség virága a rozmarin, a hűség jelképe.

— A szentistváni gondolatra építették fel — úgymond — a kisebbségi politikát, mert az minden kisebbségi szerződésnél jobban biztosítja a hazai németiség népi jogait és egyben téphetetlen szálakkal fűzi a magyar hazához. A szentistváni gondolat egyforma jogot és kötelességet jelent minden kisebbség számára és módot ad arra, hogy ezek a kisebbségek népi jellegüket tisztán megőrizhessék. Ez a vezéreszme megóvjá az itt élő népeket és ez teszi a nemzetet a nyugati kultúra erős bástyájává. A hazai németiség féltve őrzi népi jellegét, de a legnagyobb hűséggel viseltetik a magyar hazáért, amelyért bármikor, vérével is kész kiállni. A magyarság mindenkor számíthat a németiség építő munkájára és ha kell, a vérére is. A magyarországi németiség mindig kész sorompóba állni a magyar nemzeti ideálokért. A népművelődési egyesületnek az a hivatása, hogy a hazai németiséget megtartsa keresztény hitében, érintetlen népi jellegében és a magyar hazához való hűségében. Istennel a népért és hazáért! — ez volt az egyesület jelszava és ez marad minden időben.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT